AUTOETTEVÕTETE LIIT

Hr Jüri Kõrge
Peakontrolör
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 10.09.2003 nr 2-7.1-TR/03/1415

Meie 21.10.2003 nr 1-1/25

Kontrolliaruande eelnõu

Oleme läbi vaadanud ja teadmiseks võtnud 10.09.2003 kontrolliaruande eelnõu nr 2-4/03/117 "Autovedude tegevusload".

Lugupidamisega

Villem Tori
Direktor

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 22.10.03 Reg.nr 2-7.1-TR/03/1415-2

Magasini 31
10138 Tallinn
Telefon 641 2511
Faks 641 2523

Reg. nr. 80018037
a/a 221001128883
Hansapank
e-post: al@autoettevoteteliit.ee

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Riigikontroll
Narva mnt 4
15013 TALLINN

Teie 10.09.2003 nr 2-7.1-TR/03/1414

Meie 17. 10. 2003 a nr 1-15-5/03/8293

Vastus kontrollaruandele

Lugupeetud Jüri Kõrge,

Täname Teid asjalike ettepanekute eest, need on oluliseks abiks käsitletud teemade tõhusamal korraldamisel tulevikus.

Esitame Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi seisukohad Riigikontrolli kontrollaruande eelnõus nr 2-4/03/117 "Autoveo tegevusload" tehtud ettepanekute kohta (vastuses on orienteeritud kontrollakti iga alajaotise lõpus toodud ettepanekute koondist).

1. *Asendada autoveoloa omamise nõue riiklikku erinõuetega tegevusaladel tegutsevate ettevõtjate registrisse kandmise nõudega.*
   - *Kui peetakse vajalikuks siiski tegevuslubade juurde jääda, avada autoveolubade rakendamise eesmärk autoveoseaduses.*

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium lähtub autoveo tegevuslubade väljastamisel autoveoseadusest. Autovedude korraldamise näol on sealhulgas tegemist mootorsõiduki kui kõrgendatud ohu allika kasutusest tulenevate keskkonda (müra, heitgaasid) ja inimesi (liiklusõnnetused, varalised kahjud) puudutavate riskide juhtimisega, eesmärgiga nimetatud riske maksimaalselt maandada. Autoveoseaduse vastuvõtmisel lähtus sellest ka Riigikogu.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium on tegevuslubade rakendamisel järginud Euroopa Liidus autovedude korraldamist reguleerivaid õigusakte, mis näevad liikmesriikidele autovedude osas ette teatud ühtsed tingimused, ning teiste riikide kogemust nendest õigusaktidest tulenevate nõuete rakendamisel. Euroopa Liidus nõutakse autovedaja tunnustamist (ingl k – *authorization*) oma maa pädeva riigiasutuse või riigi aktsepteeritud organisatsiooni poolt. Enamik Euroopa Liidu maadest korraldavad seda ettevõtjaile tegevuslubade andmise teel ning nõuded ja protseduurid on sarnased Eesti omadega. Meil rakendatav tegevuslubade süsteem on teistele riikidele mõistetav, ning pidades silmas vajadust ühildada Eesti autovedude regulatsioon maksimaalselt Euroopa Liidu liikmesmaades aktsepteeritavaga, on tegevusload autovedajate tunnustamise sobivaim vorm.

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg.nr
20.10.03 2-7.1-TR/03/1414-2

Harju 11
15072 Tallinn
Reg. kood 70003158
tel: (0) 625 6304
Faks: (0) 631 3660
info@mkm.ee
www.mkm.ee

Kuna autoveo tegevuslubade puhul on mitmed valdkonnale omased spetsiifilised tingimused, mis vajavad nõuetele vastavuse hindamist ja kaalutlusõiguse rakendamist (näit Riigikontrolli poolt punktis 2 osutatud kaheaastase tasulise autoveo kogemuse tõendamise, oma kulul vedude määratlemise, tegevuslubade tühistamise jms küsimused), siis Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium peab tegevuslubade rakendamist põhjendatuks.

Kehtivas autoveoseaduses on autoveo tegevuslubade rakendamise eesmärk piisava selgusega avatud.

2.• Teha ettepanek täiendada autoveoseadust:
• loataotleja rahalisele seisundile esitatavate kriteeriumide ning maksimaalse lubatava ajaga loataotluse esitamise päeva ja päeva vahel, millega taotleja rahanduslik seis on fikseeritud;
• loataotleja rahalist seisu tõendavatele dokumentidele esitatavate miinimumnõuetega või majandus- ja kommunikatsiooniministri volitusega neid nõudeid kehtestada;
• vedude eest vastutava isiku vastutuse täpse määratlusega, tema õiguste ja kohustustega tegevusloa taotleja/omaniku suhtes ning piiranguga, mitme loataotleja juures üks inimene tohib vastutava isikuna töötada, et vastutus oleks reaalselt kantav;
• kehtestamaks periood, mille möödudes peab vastutav isik sooritama pädevuse säilimist tõendava eksami.
• Lõpetada seaduses sätestamata dokumentide – loataotleja esitatavate enda ja vastutava isiku hea maine kirjaliku kinnituse – nõudmine ning näha ette meetmed nii loataotleja kui ka vastutava isiku maine omapoolseks kontrollimiseks.
• Kehtestada ja avalikustada dokumentide loetelu, mida ministeerium aktsepteerib loataotleja kaheaastase siseriikliku tasulise autoveo kogemuse omamise tõendusena, vajadusel teha ettepanek lülitada vastav säte autoveoseadusse.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium arvestab Riigikontrolli ettepanekut täpsustada autoveoseaduses loataotleja rahalisele seisundile esitatavaid kriteeriume ning maksimaalset lubatavat aega loataotluse esitamise päeva ja päeva vahel, millega taotleja rahanduslik seis on fikseeritud, samuti ettepanekut täpsustada vedude eest vastutava isiku vastutuse määratlust ning kehtestada piirangud, mitme loataotleja juures üks inimene tohib vastutava isikuna töötada, et vastutus oleks reaalselt kantav.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei pea otstarbekaks kehtestada majandus- ja kommunikatsiooniministri poolt loataotleja rahalist seisu tõendavatele dokumentidele erinõudeid, kuna need dokumendid tulenevad raamatupidamist, pangandust ja kindlustust käsitletavatest seadustest, mis kuuluvad Rahandusministeeriumi haldusalasse. Samas teatud juhtudel peavad dokumentide vastuvõtjad juhtima taotlejate tähelepanu dokumentide korrektse vormistuse vajadusele ja keelduma ebakorrektsete dokumentide menetlemisest.

Riigikontrolli ettepanek kehtestamaks periood, mille möödudes peab vastutav isik sooritama pädevuse säilimist tõendava eksami, ei ole sisuliselt vastuvõetav. Vastutava isiku pädevuse nõue tuleneb vajadusest vähendada ettevõtja ja riigi riske seoses uue ning algul võib-olla võhikliku töötaja tegevusega. Vastutava isiku jätkuvat pädevust näitab ettevõtja seaduskuulekus ja omanikke rahuldav majandustegevustegevus, kindlasti mitte formaalne bürokraatlik eksam pärast mitmeaastast tööd.

007514

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei nõua enam tegevusloa taotleja poolt avalduses vastutava isiku hea maine kirjaliku kinnitust, millist võimalust seaduses otse ei ole sätestatud. Maine kontrollimiseks on kasutusele võetud karistusregistri andmebaasi andmed.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium arvestab ettepanekut kehtestada ja avalikustada dokumentide loetelu, mida ministeerium aktsepteerib loataotleja kaheaastase siseriikliku tasulise autoveo kogemuse omamise tõendusena ning kaalub ettepanekut lülitada vastav säte autoveoseadusse.

3.• Teha ettepanek muuta autoveoseadust, avamaks seal üheselt mõistetavalt autoveotulude osakaalu kogutuludes kajastava tõendi sisu.

Oma kulul korraldatava autoveo mõiste on Eesti ettevõtjatele uus ning tuli kasutusele koos autoveoseadusega seoses vajadusega järgida Euroopa Liidus autovedude korraldamist reguleerivaid õigusakte. Võrreldes tasulise autoveoga esitatakse oma kulul autoveole vähem nõudeid (pole vaja vastutavat isikut, puuduvad nõuded rahalisele seisule jne) ning siseriiklik oma kulul autovedu ei vaja tegevusluba. Oma kulul korraldatava rahvusvahelise autoveo loa saamiseks peab taotleja tagama, et autovedu ei ole tema kui ettevõtja põhitegevus, vaid üksnes toetab seda, tulu autoveost ei ületa 50% kogutulust ja veokulud kaetakse muu äritegevuse arvelt.
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei pea otstarbekaks kehtestada selle veoliigi tegevusloa taotlemiseks nõutavale dokumentatsioonile täiendavaid nõudeid, kuid kaalub sõltuvalt vedajate veondustegevuskultuurist ja lähtuvalt Euroopa Liidu õigusaktidest võimalusi oma kulul autoveo täiendavaks liberaliseerimiseks ning autoveo tulu osa 50% piiri käsitlenud nõude kaotamiseks.

4. Nõuda tegevusloataotlusi läbivaatavailt ametnikelt riigilõivude riigieelarvesse laekumise kontrollimist Maksuameti elektroonilisest andmebaasist.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tegevusloa taotlusi läbivaatavaile ametnikele on kokkuleppel Ühispanga ja Hansapangaga antud nende pankade kasutaja õigused ning nimetatud ametnikud on kohustatud kontrollima riigilõivude laekumist Maksuameti elektroonilisest andmebaasist.

5.• Teha rahandusministrile ettepanek muuta riigilõivuseadust nii, et autoveoloa taotlejal oleks kohustus tasuda riigilõiv loa menetlemise toimingute eest enne loa taotlemist.
Arutada rahandusministriga, kas väga väikese maksuvõla puhul võiks käsitleda taotlejat võlgnevuseta isikuna, ja kui seda võib teha, siis millist võlgnevust võib pidada lubatavaks ning kas sellise lähenemise aktsepteerimiseks tuleks muuta seadusi.
• Tagada loataotlejate maksuvõla puudumise kontroll.
Teha ettepanek täiendada autoveoseadust sanktsioonidega tegevusloa omaniku suhtes ulatusliku ajatamata maksuvõla olemasolu puhul;

Riigikontroll on õigesti välja toonud asjaolu, et riigilõivuseaduse kohaselt peab tegevusloa taotleja tasuma tegevusloa väljastamise eest, samal ajal autoveoseaduse kohaselt peab tasutud olema enne loataotluse esitamist. Samuti on võimalikud erinevad lähenemised maksuvõla

007513

määratluses (nt ajatatud maksuvõlg või maksuvõlg tühise summa ulatuses) ja maksuvõla puudumise kontrollimiseks kasutatava andmebaasi osas.
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium arvestab vajadust koos Rahandusministeeriumiga autoveoseaduse muudatusettepanekute menetlemise käigus leida nimetatud küsimustes korrektsed õiguslikud lahendused ja tagada loataotlejate maksuvõla puudumise kontroll.
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei pea otstarbekaks täiendada autoveoseadust sanktsioonidega tegevusloa omaniku suhtes ulatusliku ajatamata maksuvõla olemasolu puhul, kuna kõikide maksuvõlgadega tegeleb ja vajadusel rakendab sanktsioone Rahandusministeeriumi haldusalas olev Maksuamet. Autoveoseadusega ei ole kehtestatud ühtegi maksu.

6.• Teha ettepanek täiendada autoveoseadust nõudega arvestada tegevusloa omaniku ja/või tema määratud vastutava isiku head mainet hinnates ka teiste töötajate toime pandud autoveoalaseid rikkumisi (nt töö- ja puhkeaja nõuete eiramist autojuhtide poolt).
• Tagada viieaastase kehtivusajaga tegevuslubade omanike autoveoseaduses esitatavatele nõuetele vastavuse kontrollimine vähemalt korra tegevusloa kehtivusaja jooksul.

Riigikontrolli ettepanek arvestada vastutava isiku hea maine hindamisel teiste töötajate (nt autojuhtide) toime pandud kõiki autoveoalaseid rikkumisi on meie hinnangul vastuolus põhiseadusega, kuna isikut on võimalik lõpptulemusena karistada ainult oma tegude eest. Vastutava isiku suutmatus ülesandeid täita, mida eeldab seadusandlus, peab olema tuvastatav ja fikseeritud kehtiva karistuse näol. Liiati näitena toodud autojuhtide töö- ja puhkeaja nõuete rikkumisega seotud väärteod on juba vastutava isiku mainega seotud autoveoseaduse § 7 lg 2 punkti 3 kohaselt. Probleem autojuhtide töö- ja puhkeaja nõuete valdkonnas taandub tegelikult küsimusele, kas autojuhi väära tegevuse põhjustas vedude eest vastutava isiku poolt antud töökäsk või mitte. Kui selline töökäsk anti on võimalus alustada väärteomenetlust ka vedude eest vastutava isiku suhtes. Selline on ka rahvusvaheline praktika, kuid Eestis on probleemiks eelkõige nõrk järelvalve, mitte puudused seadusandluses.

Autoveoseaduse kohaselt antakse tegevusluba esmakordselt üheks aastaks ja järgmistel kordadel viieks aastaks. Viieaastase kehtivusajaga tegevuslubade omanike autoveoseaduses esitatavatele nõuetele vastavuse spetsiaalne kontrollimine vähemalt korra tegevusloa kehtivusaja jooksul vajab tegevusloa väljaandjatelt täiendavaid ressursse ja lisatööjõudu, samas kontrollitakse tegevuslubade omanikke sisuliselt iga kord seoses muudatustega tegevuslubade või sõidukikaartide andmetes. Euroopa Liidus nõutav autovedaja tunnustamine ja sellega kaasnevad dokumendid on tähtajatud. Eestis rakendatud viieaastane tegevuslubade kehtivus on optimaalne meie praktikat arvestades. Nimetatud põhjustel Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ei pea otstarbekaks muuta seadust ja väljakujunenud praktikat.

7.• Muuta Autoettevõtete Liiduga 14.03.2001 sõlmitud lepingut nii, et tegevusloa eest tasumine vastaks kehtivale seadusandlusele ning ministeeriumile oleks tagatud õigus valvata liidu tegevuse järele tegevuslubade andmisel.
• Juhul kui ministeerium peab tegevuslubade edasist rakendamist otstarbekaks, kaaluda vajadust muuta autoveoseadust nii, et peale siseriiklike tasuliste autoveolubade andmise oleks võimalik mittetulundusühingule delegeerida ka rahvusvaheliste tasuliste autoveolubade andmine.

007512

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium arvestab Riigikontrolli ettepanekut täpsustada Autoettevõtete Liiduga 14.03.2001 sõlmitud lepingut ning võtab arvesse 1. juulil 2003.a jõustunud halduskoostöö seadusest tulenevad nõuded. Samuti Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kaalub vajadust teha Riigikogule ettepanek muuta autoveoseadust nii, et peale siseriiklike tasuliste autoveolubade andmise oleks võimalik mittetulundusühingule delegeerida ka rahvusvaheliste tasuliste autoveolubade andmine.

Lugupidamisega

Meelis Atonen
Minister

Jaak Ideon 6256499
Jaak.Ideon@mkm.ee

007511